

Karl Tiréns jojsamling utsedd till UNESCO memory of the World

Den 21 november firas utnämningen med en heldag med samtal, jojk och musik. Dagen avslutas med konsert med den samiska världsartisten Mari Boine.

Samtal och jojk på Kiruna stadsbibliotek

10.00–10.30 Åsa Simma hälsar välkommen och reflekterar

10.30–11.00 Föredrag: Gunnar Ternhag, "Jojksamlaren Karl Tirén"

Järnvägstjänstemannen Karl Tirén (1869–1955) utförde på 1910-talet en märklig gärning: han samlade jojkar genom att teckna upp och spela in på fonograf. Han besökte vintermarknader och reste genom fjällvärlden. Det som från början var hans eget privata initiativ är idag en nationell tillgång, utnämnt till Världsminne av Unesco. Professor Gunnar Ternhag berättar om Tiréns gärning.

11.15–11.45 Föredrag: Dan Lundberg, "Från Minoritetskultur till Världsminne"

Den 10 april 2025 beslutade Unescos styrelse att utnämna Karl Tiréns många jojkinspelningar på fonografrullar till ett Världsminne (Memory of the World). Ett Världsminne är enligt Svenska Unesco-rådet "ett dokument eller en samling i ett arkiv som har stort värde för mänskligheten". Statens musikverks generaldirektör Dan Lundberg berättar om arbetet bakom nomineringen.

11.45–12.00 Anfädernas Vuellie – Leif Stinnerbom berättar om sin farfarsfars jojk

Musikern och chefen för Västanå teater Leif Stinnerbom berättar om sina släktingars jojkhistoria. Om sin morfars far Anders Lars Larsson och hans söner, Albin Andersson och Nils Mattias Andersson. Dessutom om sin mormor Kristina Stinnerbom, som vägrade jojka för Tirén.

12.00–13.00 Lunch

13.00–13.40 Konsert med Ávus; Jörgen Stenberg, jojk och Jonas Knutsson, saxofon, Mikael Emsing, slagverk och Andreas Estensen, elektronik

13.15–13.45 Föredrag: Krister Stoor, "Om Karl Tirén bara vetat!"

Jojkforskaren Krister Stoor analyserar strukturer och betydelser i jojken. Vad jojkar man om, vad finns med och vad finns inte med? Och vad är det du inte förstår?

14.00–15.00 Paneldiskussion ledd av Åsa Simma

Lansering av bok och CD-box

Under dagen släpper Dan Lundberg och Gunnar Ternhag sin bok "En snårig historia – Karl Tiréns jojsamling som världsminne". Caprice Music lanserar en CD-box med alla Karl Tiréns inspelningar.

19:00 Konsert med Mari Boine band på Kirunas kulturhus Aurora.

Evenemanget är ett samarbete mellan Statens musikverk, Kultura Kiruna, Kiruna kommun, Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Gustaf Adolfs Akademien, Riksförbundet för folkmusik och dans samt Institutionen för språk och folkminnen.